

JENS LARSEN & MARGRETHE ANDERSDATTER

Jens Larsen (Lauritzen) er født i Nørre Vestud (det nuværende Nørreby) i 1706 som søn af gårdmand Lauritz Nielsen og Maren Madsdatter.

Margrethe Andersdatter er født i Pollerup i 1732 som datter af gårdmand Anders Jensen og Karen Hansdatter.

Jens Larsen og Margrethe Andersdatter bliver gift i 1755. De bosætter sig i Elmelunde. Her får de en søn i 1756. Jens Larsen dør i Elmelunde i 1762, Margrethe Andersdatter samme sted i 1810.

Tidsbillede

Frederik V, konge af Danmark fra 1746 til 1766.

Gift 1 med Louise af England, med hvem han fik 5 børn.

Gift 2 med Juliane Marie af Braunschweig-Wolfenbüttel, med hvem han fik en søn.

Med en elskerinde, Madam Hansen, fik han 5 børn.

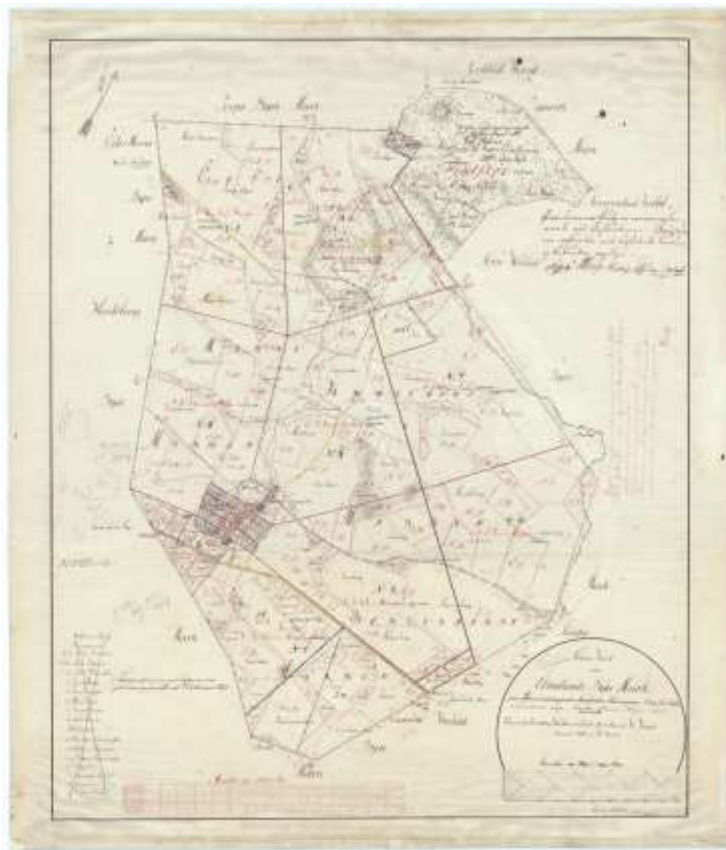
På Jens Larsen og Margrethe Andersdatter's tid havde bøndergårdene i den østlige del af landet i gennemsnit 6 til 7 stykker kvæg, hvoraf 3 til 4 stykker var malkekvæg. Mens langt de fleste af gårdmændene holdt kvæg, holdt kun ca. halvdelen af husmændene kvæg.

Generelt var det kvindernes arbejde at passe køerne.

Lige som på herregårdene blev der fremstillet smør på bondegårdene. Bondegårdssmørrets kvalitet var dog ringe i forhold til herregårdssmørret. Ifølge en datidig "ekspert", Aug. Hennings, var en hovedårsag til bondegårdssmørrets dårlige smag, at mælken opbevarede på brædehylder, fastgjort under loftsbjælkerne i samme stue, hvor man sov, spiste og røg tobak. Alle dunster, som steg op under loftet, sank ned igen i de fulde fade. En anden hovedårsag til den dårlige kvalitet var, at folk, der kun havde en ringe beholdning af mælk, lod den stå alt for længe og blive "lang". Endelig vaskede man ikke smørret tilstrækkeligt, hvorfor det ikke kunne bevares frisk. Da bønderne solgte deres smør straks efter, at det var kærnet, fik de ikke selv nogen erfaring, hvad holdbarhed angik.

Jens Larsen

Jens Larsen er opvokset hos forældrene på en gård i Nørre Vestud sammen med sine søskende, blandt andet Peder Larsen (ane nr. 80). I 1731, da han er 25 år gammel, gifter han sig med den 46-årige enke Margrete Madsdatter. De får bopæl i Elmelunde. Margrete dør i 1755. På det tidspunkt er han gårdmand og tredingsfoged (foged for 1/3 af et område).

Margrethe Andersdatter.

Margrethe Andersdatter er opvokset på en gård i Pollerup. Hendes far, Anders Jensen, dør ca. 1 måned før datterens fødsel. Moderen gifter sig igen samme år, med Jens Andersen, som Margrethe formentlig har oplevet som sin "rigtige" far.

Jens Larsen og Margrethe Andersdatter.

Jens Larsen gifter sig i 1755 i en alder af 49 år med 23-årige Margrethe Andersdatter.

Margrethe flytter ind på Jens's gård i Elmelunde.

De får en søn:

1756, døbt 8.jun. - **Laurs Jensen.**

Jens Larsen dør i 1762, 56 år gammel.

Jens Knudsen og Margrethe Andersdatter.

Efter Jens Larsen's død gifter Margrethe sig i 1756 med 18-årige Jens Knudsen fra Sømarke. Jens Knudsen flytter ind på gården i Elmelunde. Han bliver senere sognefoged i Elmelunde.

På et tidspunkt flytter også 2 af Jens Knudsens søsters(øns) børn ind på gården.

Jens Knudsen dør i Elmelunde i 1804, 65 år gammel, Margrethe samme sted i 1810, 78 år gammel.

Jens Larsen og Margrethe Andersdatter's søn Laurs Jensen (ane nr. 82) gifter sig i 1778 med Thyrre Malena Nielsdatter (ane nr. 83). De bosætter sig i Speilsby.

Oversigt over kildemateriale

1. Kirkebøger for Elmelunde sogn	1630 -
2. Kirkebøger for Borre sogn	1645 -
3. Kirkebøger for Keldby sogn	1685 -
4. Møns amtsregnskaber, skifteprotokoller	1661 - 1796
5. Folketællingslister for Møn	1787
6. Folketællingslister for Møn	1801

I det følgende refererer tallene i () til ovennævnte kilde-
materiale-numre.

Kildemateriale

(1) Kirkebøger for Elmelunde sogn:

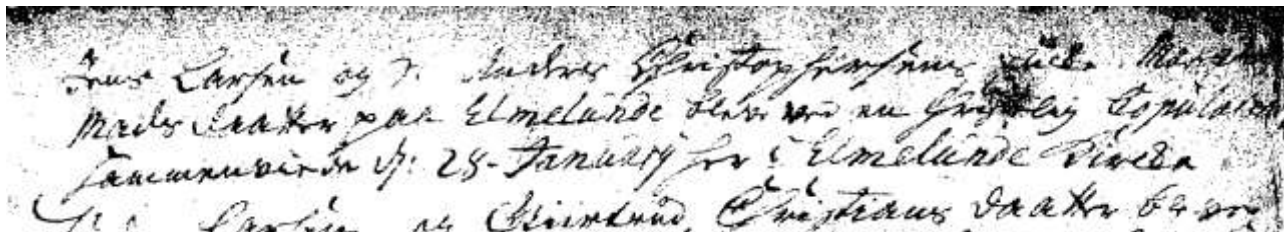
1711, 11.jan. Anders Christophersen gift med Kirsten Nielsdtr.
Forlover: Hendes far Niels Pedersen.

1717, 12.apr. begravet Anders Christophersens hustru Kirsten
Nielsdtr. - 25 aar.

? Anders Christophersen gift med Margrete Madsdtr.

1730, 12.sep. begravet Anders Christophersen i Elmelunde.

1731, 28.jan. viet Jens Larsen og Margrete Madsdatter, salig
Anders Christophersens enke i Elmelunde:

1736, 23.sep. viet Lars Jensen Brandt og Maren Andersdtr. (Anders
Christophersens datter) i Elmelunde.

Forlovere: Jens Brandt og Jens Larsen, begge i Elmelunde.

(2) Kirkebøger for Borre sogn:

1736, 6 p.trin. Peder Larsen i N. Westud en dtr. - Kirsten.

Faddere: - - Jens Larsen i Elmelunde.

1740, 8.jun. Peder Larsen i N. Westud en søn - Lars.

Faddere: - - Jens Larsens hustru Magrete i Elmelunde.

1754, 1.advent, Peder Larsen i N. Westud en søn - (Hans).

Faddere: - - Jens Larsens hustru Margrete i Elmelunde.

1745, 26.feb. Jens Brandt i Elmelunde en dtr. Anne Margrete.

Faddere: Jens Larsens søn Mads (stedsøn) og karl Jens i Elmelunde.

1751, 10.nov. viet Mads Andersen og Anna Laursdtr. af Elmelunde.

Faddere: Jens Laursen og Laurs Hansen, begge Elmelunde.

(1) Kirkebøger for Elmelunde sogn:

1755, 6.jun. begravet Jens Larsens hustru Margrethe Madsdatter i Elmelunde - 70 aar:

Handwritten church record from 1755, June 6, recording the burial of Margrethe Madsdatter, wife of Jens Larsen, in Elmelunde at age 70.

(3) Kirkebøger for Keldby sogn:

1755, 3.jul. trolovet enkemand Jens Larsen, tredingsfoged i Elmelunde og pige Margrethe Andersdtr. af Pollerup.

Afkald for arv blev af den afdødes arvinger forsmædet.

Forlovere: Jens Andersen i Pollerup og Christopher Andersen i Keldby:

Handwritten church record from 1755, July 3, recording the betrothal of Jens Larsen and Margrethe Andersdatter in Keldby.

(1) Kirkebøger for Elmelunde sogn:

1756, 8.jun. Jens Larsens søn i Elmelunde Laurs.

Faddere: Christopher Andersens hustru Mette i Keldbylille, Anders Laursens søn Laurs i Elmelunde, Morten Jørgensen i Raabylille, Christen Hansens hustru i Pollerup, Christian Christensens pige Ellen i Elmelunde, Bendt Jørgensens hustru Maren i Keldbylille:

Handwritten church record from 1756, June 8, recording the baptism of Laurs, son of Jens Larsen, in Elmelunde.

(3) Kirkebøger for Keldby sogn:

1757, 18.feb. Niels Christensen i Keldbylille en dtr. Anna.

Faddere: - - Jens Larsens hustru Margrethe i Elmelunde.

1757, Dom.Rem. Bendt Jørgensen i Keldbylille en søn - Povel.

Faddere: - - Jens Larsens hustru Margrethe af Elmelunde.

(1) Kirkebøger for Elmelunde sogn:

1759, 10 p.trin. Jacob Laursen i Elmelunde en dtr. - Margrethe.

Faddere: Jens Laursen i Elmelunde, Jens Laursens hustru Margrethe i Elmelunde, Anders Laursen, - -.

1762, 2.apr. begravet Jens Laursen i Elmelunde - 56 aar:

Handwritten church record snippet showing a burial entry for Jens Laursen in Elmelunde on April 2, 1762, at age 56.

(4) Møns amtsregnskaber, skifteprotokoller:

1762, 30.jun. er sluttet skifte efter afdøde Jens Laursen, forrige tredingsfoged og boemand i Elmelunde.

Hans barn er: Laurs Jensen - 6 aar. Arv: 52 rdl. 5 m. 14½ sk. Formyndet boemand Peder Laursen i Nr. Vestud. Arven er i boet hos enken bestaaende.

(1) Kirkebøger for Elmelunde sogn:

1762, 29.okt. viet Jens Knudsen i Søemarke og salig Jens Laursens enke Margrete Andersdtr. i Elmelunde.

Forlovere: Peder Nielsen i Østermarke, Jens Andersen i Pollerup:

Handwritten church record snippet showing a wedding entry for Jens Knudsen and Margrete Andersdatter in Elmelunde on October 29, 1762. The text includes the names of the witnesses, Peder Nielsen and Jens Andersen, and their locations, Østermarke and Pollerup.

(2) Kirkebøger for Borre sogn:

1777, 14.sep. Niels Jensen Brandt en søn til daaben - Jens.

Faddere- - - Jens Knudsens stiftsøn Lars af Elmelunde.

(5) Folketællingslister for Møn 1787:

Elmelunde bye.

Jens Knudsen, hosbonde, 48 år, gift 1. gang, gårdmand, medhjælper og sognefoged,

Margrethe Andersdtr., madmoder, 55 år, gift 2. gang.

Mandens søstersøns børn: Anders Pedersen, 12 år,

Sidse Pedersdtr., 9 år.

Tjenestefolk, ugifte:

Peder Pedersen, 31 år,

Michael Hemingsen, 23 år, nationalsoldat,

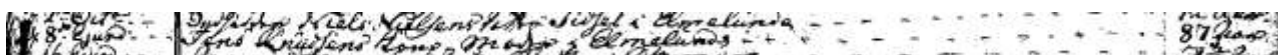
Jens Andersen, 9 år,

Margrethe Hansdtr., 24 år:

Navn	Alder	Stilling	Andet
Jens Knudsen	48	hosbonde, gårdmand	gift 1. gang
Margrethe Andersdtr.	55	madmoder	gift 2. gang
Anders Pedersen	12	barn	
Sidse Pedersdtr.	9	barn	
Peder Pedersen	31	tjenestefolk	uigt
Michael Hemingsen	23	nationalsoldat	
Jens Andersen	9	barn	
Margrethe Hansdtr.	24	tjenestefolk	uigt

(1) Kirkebøger for Elmélunde sogn:

1791, 8.okt. begravet Jens Knudsens kones moder i Elmélunde - 87 aar.

(6) Folketællingslister for Møn 1801:

Elmelunde bye.

Jens Knudsen, hosbond, 62 år, 1. ægteskab, fæstebonde, sognefoged og medhjælper,

Margrethe Andersdtr., hans kone, 72 år, 2. ægteskab.

Tjenestefolk, ugifte:

Jens Andersen, 22 år,

Hans Pedersen, 15 år,

Karen Pedersdtr., 19 år:

Elmelunde-Bye		HET.		Tjenest	
8 ^e Familie	Jens Knudsen	Hosbond	62	1 st ægteskab	Fæstebonde
	Margrethe Andersdtr.	Hans kone	72	2 ^{de} ægteskab	Sognefoged og Medhjælper
	Jens Andersen	Tjenestefolk	22	ugift	
	Hans Pedersen	Tjenestefolk	15	ugift	
	Karen Pedersdtr.	Tjenestefolk	19	ugift	
9 ^e Familie	Jacob Christensen		20		

(1) Kirkebøger for Elmélunde sogn:

1804, 4.maj begravet forrige sognefoged Jens Knudsen af Elmélunde, død 28.apr., - 65 aar:

4 ^{de} Maj	Begravet	Jens Knudsen af Elmélunde	død 28 ^{de} April	65
4 ^{de} Maj	Begravet	Margrethe Jensdatter af Elmélunde	død 31 ^{de} Maj	78

1810, 30.nov. begravet Jens Knudsens enke Margrethe (Jens)datter - 78 aar:

30 ^{de} Nov	Begravet	Margrethe Jensdatter af Elmélunde	død 30 ^{de} Nov	78
----------------------	----------	-----------------------------------	--------------------------	----

